

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Priekšlikums par Eiropas Aizsardzības fondu”

(2018/C 247/08)

Ziņotājs: Dainis Turlais (LV/ALDE), Rīgas pilsētas domes deputāts

Atsauces dokumenti: Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmas izveidi ar mērķi stiprināt ES aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovētspēju

COM(2017) 294 final – 2017/0125(COD)

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas Aizsardzības fonda izveide”

COM(2017) 295 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Jauna atsauce aiz pēdējās atsaucēs:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p><i>ņemot vērā pastāvīgo strukturēto sadarbību (PESCO) drošības un aizsardzības jautājumos, par ko 23 Eiropas Savienības dalībvalstis vienojās 2017. gada 13. novembrī un kas izklāstīta ES līguma 42. panta 6. punktā un 46. pantā, kā arī minētā līguma Protokolā Nr. 10,</i></p>

2. grozījums

2. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(2) Lai palīdzētu uzlabot Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovētspēju, būtu jāizveido Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programma (turpmāk "programma"). Programmai vajadzētu būt vērstai uz Savienības aizsardzības rūpniecības, kā arī kiberaizsardzības konkurētspējas uzlabošanu, šajā nolūkā atbalstot sadarbību starp uzņēmumiem aizsardzības ražošanu un tehnoloģiju izstrādes posmā. Izstrādes posms, kas seko pētniecības un tehnoloģiju posmam, ir saistīts ar ievērojamu risku un izmaksām, kas kavē pētījumu rezultātu turpmāku izmantošanu un nelabvēlīgi ietekmē Savienības aizsardzības rūpniecību. Atbalstot izstrādes posmu, programma ļautu labāk izmantot aizsardzības pētniecības rezultātus; tas palīdzētu stiprināt saikni starp pētniecību un ražošanu, kā arī veicinātu visu veidu inovāciju. Programmai būtu jāpapildina darbības, ko veic saskaņā ar LESD 182. pantu, un tā neaptver aizsardzības izstrādājumu un tehnoloģiju ražošanu.</p>	<p>(2) Lai palīdzētu uzlabot Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovētspēju, kā arī aizsardzības izdevumu efektivitāti Savienībā kopumā, tādējādi sekmējot ES stratēģisko autonomiju, būtu jāizveido Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programma (turpmāk "programma"). Programmai svāriģi nodrošināt Savienības aizsardzības rūpniecības, kā arī kiberaizsardzības konkurētspējas uzlabošanu, šajā nolūkā atbalstot sadarbību starp vairāku valstu uzņēmumiem, it īpaši MVU, aizsardzības ražošanu un tehnoloģiju izstrādes posmā. Izstrādes posms, kas seko pētniecības un tehnoloģiju posmam, ir saistīts ar ievērojamu risku un izmaksām, kas kavē pētījumu rezultātu turpmāku izmantošanu un nelabvēlīgi ietekmē Savienības aizsardzības rūpniecību. Atbalstot izstrādes posmu, programma ļautu labāk izmantot aizsardzības pētniecības rezultātus; tas palīdzētu stiprināt saikni starp pētniecību un ražošanu, kā arī veicinātu visu veidu inovāciju. Programmai būtu jāpapildina darbības, ko veic saskaņā ar LESD 182. pantu, un tā neaptver aizsardzības izstrādājumu un tehnoloģiju ražošanu.</p>

3. grozījums

3. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(3) Lai aizsardzības rūpniecībā labāk izmantotu apjomradītus ietaupījumus, programmai būtu jāatbalsta sadarbība starp uzņēmumiem aizsardzības ražošanu un tehnoloģiju izstrādes jomā.</p>	<p>(3) Lai aizsardzības rūpniecībā labāk izmantotu apjomradītus ietaupījumus, programmai būtu jāatbalsta sadarbība attiecīgi starp dalībvalstīm un uzņēmumiem aizsardzības ražošanu un tehnoloģiju izstrādes jomā, tādējādi veicinot militāro sistēmu standartizāciju un vienlaikus uzlabojot to sadarbību.</p>

4. grozījums

4. apsvērumi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(4) Programmai būtu jāaptver divu gadu laikposms no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim, minētajam laikposmam nosakot finansējuma apjomu programmas īstenošanai.</p>	<p>(4) Programmai būtu jāaptver divu gadu laikposms no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim, minētajam laikposmam nosakot finansējuma apjomu programmas īstenošanai. <i>Lai programmu finansētu no Savienības vispārējā budžeta, šim nolūkam būtu jāparedz 500 miljoni EUR faktiskajās cenās. Ņemot vērā to, ka programma ir jauna iniciatīva, kas 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas izstrādes laikā nebija plānota, un lai izvairītos no negatīvas ietekmes uz pašreizējo daudzgadu programmu finansējumu, šī summa būtu jāņem no nepiešķirtajām rezervēm, nepārsniedzot 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas maksimālos apmērus. Galīgā summa ar ikgadējo budžeta procedūru būtu jāapstiprina Eiropas Parlamentam un Padomei.</i></p>

Pamatojums

Pašsaprotams.

5. grozījums

5. apsvērumi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(5) Programma būtu jāīsteno, pilnībā ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012⁽⁶⁾. Finansējumu jo īpaši drīkst piešķirt dotāciju veidā. Attiecīgos gadījumos drīkst izmantot finanšu instrumentus vai publisko iepirkumu.</p> <p>⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).</p>	<p>(5) Programma būtu jāīsteno, pilnībā ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012⁽⁶⁾. Finansējumu jo īpaši drīkst piešķirt dotāciju veidā. Attiecīgos gadījumos drīkst izmantot finanšu instrumentus vai publisko iepirkumu, <i>un lietderīgi varētu būt finanšu apvienošanas mehānismi.</i></p> <p>⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).</p>

Pamatojums

—

6. grozījums

10. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(10) Programmas mērķis ir atbalstīt Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju, mazinot riskus sadarbības projektu izstrādes posmā, tāpēc atbalsttiesīgām vajadzētu būt darbībām, kas saistītas ar aizsardzības ražojuma vai tehnoloģijas izstrādi, proti, kopēju tehnisko specifikāciju definēšanai, projektēšanai, prototipa izgatavošanai, testēšanai, kvalifikācijai, sertifikācijai, kā arī priekšizpētei un citiem atbalsta pasākumiem. Tas attieksies arī uz esošu aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju uzlabošanu.</p>	<p>(10) Programmas mērķis ir panākt lielāku ES stratēģisko autonomiju, kāpināt tās aizsardzības spējas un atbalstīt Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju, mazinot riskus sadarbības projektu izstrādes posmā, tāpēc atbalsttiesīgām vajadzētu būt darbībām, kas saistītas ar aizsardzības ražojuma vai tehnoloģijas izstrādi, proti, kopēju tehnisko specifikāciju definēšanai, projektēšanai, prototipa izgatavošanai, testēšanai, kvalifikācijai, sertifikācijai, kā arī priekšizpētei un citiem atbalsta pasākumiem. Tas attieksies arī uz tādu esošu aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju uzlabošanu, ko izstrādājušas dalībvalstis.</p>

7. grozījums

13. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(13) Programmas mērķis ir uzlabot Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju, tāpēc tiesīgiem saņemt atbalstu vajadzētu būt tikai subjektiem, kuri veic uzņēmējdarbību Savienībā un kurus faktiski kontrolē dalībvalstis vai to valstspiederīgie. Turklāt, lai nodrošinātu Savienības un tās dalībvalstu būtisku drošības interešu aizsardzību, infrastruktūra, iekārtas, aktīvi un resursi, kurus saņēmēji un apakšuzņēmēji izmanto saskaņā ar programmu finansētām darbībām, nevar atrasties trešu valstu teritorijā.</p>	<p>(13) Programmas mērķis ir uzlabot Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju, tāpēc tiesīgiem saņemt atbalstu vajadzētu būt tikai subjektiem, kuri veic uzņēmējdarbību Savienībā un kurus faktiski kontrolē dalībvalstis vai to valstspiederīgie. Turklāt, lai nodrošinātu Savienības un tās dalībvalstu būtisku drošības interešu aizsardzību, infrastruktūra, iekārtas, aktīvi un resursi, kurus saņēmēji un apakšuzņēmēji izmanto saskaņā ar programmu finansētām darbībām, nevar atrasties trešu valstu teritorijā.</p> <p>Pārrobežu sadarbībā jāpanāk ES reģistrēto uzņēmumu aizsardzība no trešo valstu uzņēmumu ietekmes.</p>

8. grozījums

21. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(21) Komisijai būtu jāizveido daudzgadu darba programma saskaņā ar programmas mērķiem. Darba programmas izveidošanā Komisijai būtu jāsaņem palīdzība no dalībvalstu komitejas (turpmāk – “programmas komiteja”). Ņemot vērā Savienības politiku attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kas tiek uzskatīti par būtisku faktoru ekonomiskās izaugsmes, inovācijas, darbvietu radīšanas un sociālās integrācijas nodrošināšanai Savienībā, kā arī faktu, ka atbalstītajām darbībām parasti būs nepieciešama starpvalstu sadarbība, ir svarīgi, lai darba programmā būtu atspoguļota un lai ar to tiktu veicināta šāda MVU pārrobežu dalība, no kopējā budžeta paredzot daļu līdzekļu šādai darbībai.	(21) Komisijai būtu jāizveido daudzgadu darba programma saskaņā ar programmas mērķiem. Darba programmas izveidošanā Komisijai būtu jāsaņem palīdzība no dalībvalstu komitejas (turpmāk – “programmas komiteja”). Ņemot vērā Savienības politiku attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kas tiek uzskatīti par būtisku faktoru ekonomiskās izaugsmes, inovācijas, darbvietu radīšanas un sociālās integrācijas nodrošināšanai Savienībā, kā arī faktu, ka atbalstītajām darbībām parasti būs nepieciešama starpvalstu sadarbība, ir svarīgi, lai darba programmā būtu atspoguļota un lai ar to tiktu veicināta šāda MVU pārrobežu dalība, kur dotācijas apjoms sastādītu vismaz 20 % no ikgadējā kopējā budžeta

9. grozījums

Jauns apsvēruma pēc 25. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	(26) Komisijai būtu jāuzsver teritoriāla/uz vietu balstīta pieeja, informējot MVU, reģionālos klasterus un reģionus visās dalībvalstīs par iespējām gūt labumu no Programmas un citām ar aizsardzību saistītām finansēšanas iespējām, jo īpaši balstoties uz reģionālo viedās specializācijas stratēģiju aizsardzību.

10. grozījums

2. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
2. pants	2. pants
Mērķi	Mērķi
Programmai ir šādi mērķi:	Programmai ir šādi mērķi:
a) veicināt Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovācijas spējas, atbalstot darbības izstrādes posmā;	a) veicināt Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovācijas spējas, atbalstot darbības izstrādes posmā;

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>b) atbalstīt un stiprināt sadarbību starp uzņēmumiem, ieskaitot mazos un vidējos uzņēmumus, tehnoloģiju vai ražojumu izstrādes jomā saskaņā ar aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām vienojušās Savienības dalībvalstis;</p> <p>c) veicināt aizsardzības pētniecības rezultātu labāku izmantošanu un palīdzēt stiprināt saikni starp pētniecību un izstrādi.</p>	<p>b) atbalstīt un stiprināt sadarbību starp uzņēmumiem, ieskaitot mazos un vidējos uzņēmumus, tehnoloģiju vai ražojumu izstrādes jomā saskaņā ar aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām vienojušās Savienības dalībvalstis;</p> <p>c) veicināt aizsardzības pētniecības rezultātu labāku izmantošanu un palīdzēt stiprināt saikni starp pētniecību un izstrādi;</p> <p>d) stiprināt aizsardzības un drošības spējas ES ārējās robežas dalībvalstīs.</p>

Pamatojums

Programmai ir jābūt iekļaujošai un atvērta labumguvējiem no visām dalībvalstīm, pārvarot ģeogrāfisku izolāciju. Lai īstenotu saistības ES ārējo robežu kontroles un aizsardzības jomā, attiecīgajām dalībvalstīm jābūt iespējai aizsardzības nozares kontekstā izstrādāt pārdomātu specializāciju.

11. grozījums

3. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>3. pants</p> <p>Budžets</p> <p>Summa programmas īstenošanai 2019.–2020. gadā ir EUR 500 miljoni faktiskajās cenās.</p>	<p>3. pants</p> <p>Budžets</p> <p>Summa programmas īstenošanai 2019.–2020. gadā ir EUR 500 miljoni faktiskajās cenās, un tā piešķirama tikai no nepiešķirtajām rezervēm, nevis pārdalot budžetu.</p>

Pamatojums

Nav iedomājams, ka budžets šai programmai, kuras izveide daudzgadu finanšu shēmas izstrādes laikā nebija plānota, tiktu iegūts no līdzekļiem, kas jau paredzēti pašreizējām ES programmām.

12. grozījums

4. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p align="center">Vispārīgi finansēšanas noteikumi</p> <p>Savienības finansiālo palīdzību drīkst sniegt, izmantojot Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 paredzētos finansēšanas veidus, jo īpaši:</p> <p>a) dotācijas;</p> <p>b) finanšu instrumentus;</p> <p>c) publisko iepirkumu.</p>	<p align="center">Vispārīgi finansēšanas noteikumi</p> <p>Savienības finansiālo palīdzību drīkst sniegt, izmantojot Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 paredzētos finansēšanas veidus, jo īpaši dotācijas un atsevišķos gadījumos arī finanšu instrumentus un publisko iepirkumu. Savienības finansiālo palīdzību drīkst sniegt, lai nodrošinātu tehnisko palīdzību MVU projektu sagatavošanai.</p>

13. grozījums

7. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p align="center">Atbalsttiesīgie saņēmēji</p> <p>Saņēmēji ir tādi Savienībā reģistrēti uzņēmumi, kuros dalībvalstīm un/vai dalībvalstu piederīgajiem pieder vairāk nekā 50 % uzņēmuma un kuri tieši vai netieši caur vienu vai vairākiem starpniekuzņēmumiem tos faktiski kontrolē 6. panta 3. punkta nozīmē. Turklāt visa infrastruktūra, objekti, līdzekļi un resursi, ko dalībnieki, ieskaitot apakšuzņēmējus un citas trešās personas, izmanto programmas finansētās darbībās, visā darbības veikšanas laikā neatrodas trešu valstu teritorijā.</p>	<p align="center">Atbalsttiesīgie saņēmēji</p> <p>Saņēmēji, kas izpilda pārrobežu sadarbības kritērijus, un viņu apakšuzņēmēji ir tādi Savienībā reģistrēti uzņēmumi, kuros dalībvalstīm un/vai dalībvalstu piederīgajiem pieder vairāk nekā 50 % uzņēmuma un kuri tieši vai netieši caur vienu vai vairākiem starpniekuzņēmumiem tos faktiski kontrolē 6. panta 3. punkta nozīmē. Turklāt visa infrastruktūra, objekti, līdzekļi un resursi, ko dalībnieki, ieskaitot apakšuzņēmējus un citas trešās personas, izmanto programmas finansētās darbībās, visā darbības veikšanas laikā neatrodas trešu valstu teritorijā.</p>

14. grozījums

10. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p align="center">Piešķiršanas kritēriji</p> <p>Darbības, ko ierosina finansēt saskaņā ar programmu, izvērtē, pamatojoties uz šādiem kumulatīviem kritērijiem:</p> <p>a) izcilība;</p> <p>b) devums aizsardzības rūpniecības inovācijā un tehnoloģiskajā attīstībā un tādējādi Savienības rūpnieciskās neatkarības veicināšanā aizsardzības tehnoloģiju jomā; kā arī</p>	<p align="center">Piešķiršanas kritēriji</p> <p>Darbības, ko ierosina finansēt saskaņā ar programmu, izvērtē, pamatojoties uz šādiem kumulatīviem kritērijiem:</p> <p>a) izcilība;</p> <p>b) devums aizsardzības rūpniecības inovācijā un tehnoloģiskajā attīstībā un tādējādi Savienības rūpnieciskās neatkarības veicināšanā aizsardzības tehnoloģiju jomā; kā arī</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>c) devums Savienības drošības un aizsardzības interešu stiprināšanā, uzlabojot aizsardzības tehnoloģijas, kas palīdz īstenot aizsardzības spēju prioritātes, par kurām vienojušās Savienības dalībvalstis; kā arī</p> <p>d) dzīvotspēja, jo īpaši, saņēmējiem pierādot, ka atbalsttiešās darbības atlikušās izmaksas tiek segtas no citiem finanšu līdzekļiem, piemēram, dalībvalstu iemaksām; kā arī</p> <p>e) attiecībā uz 6. panta 1. punkta b)–e) apakšpunktā aprakstītajām darbībām – devums Eiropas aizsardzības rūpniecības konkurētspējas veicināšanā, saņēmējiem pierādot, ka dalībvalstis ir apņēmušās saskaņotā veidā kopīgi ražot un iepirkt galīgo ražojumu vai tehnoloģiju, attiecīgos gadījumos izmantojot arī apvienoto iepirkumu.</p>	<p>c) devums Savienības drošības un aizsardzības interešu stiprināšanā, uzlabojot aizsardzības tehnoloģijas, kas palīdz īstenot aizsardzības spēju prioritātes, par kurām vienojušās Savienības dalībvalstis; kā arī</p> <p>d) dzīvotspēja, jo īpaši, saņēmējiem pierādot, ka atbalsttiešās darbības atlikušās izmaksas tiek segtas no citiem finanšu līdzekļiem, piemēram, dalībvalstu iemaksām; kā arī</p> <p>e) attiecībā uz 6. panta 1. punkta b)–e) apakšpunktā aprakstītajām darbībām – devums Eiropas aizsardzības rūpniecības konkurētspējas veicināšanā, saņēmējiem pierādot, ka dalībvalstis ir apņēmušās saskaņotā veidā kopīgi ražot un iepirkt galīgo ražojumu vai tehnoloģiju, attiecīgos gadījumos izmantojot arī apvienoto iepirkumu.</p> <p><i>Darbības, ko ierosina finansēt saskaņā ar programmas sadaļu attiecībā uz MVU atbalstu un ES ārējās robežas reģionu drošības un aizsardzības spējas pilnveidi, izvērtē, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:</i></p> <p>a) <i>izcilība;</i></p> <p>b) <i>iespēja izveidot drošības un aizsardzības sektorā integrētu militārās rūpniecības uzņēmumu sistēmu;</i></p> <p>c) <i>dzīvotspēja, saņēmējiem pierādot, ka atlikušās izmaksas tiek segtas no citiem finanšu līdzekļiem, piemēram, dalībvalstu iemaksām.</i></p>

Pamatojums

—

15. grozījums

13. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Darba programma</p> <p>Darba programma nodrošina, ka ar <i>ticamu</i> daļu no kopējā budžeta tiek atbalstītas darbības MVU pārrobežu dalībai.</p>	<p>Darba programma</p> <p>Darba programma nodrošina, ka ar <i>vismaz 20 %</i> daļu no kopējā budžeta tiek atbalstītas darbības MVU pārrobežu dalībai.</p>

Pamatojums

—

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. norāda, ka pasaulē ir pieaudzis drošības apdraudējumu spektrs (karš, bruņots konflikts, terors, nelegālā migrācija, korupcija, populisms). ES dalībvalstīs un katrā reģionā ir savas atšķirīgas drošības problēmas. Eiropas Reģionu komiteja (turpmāk "RK") atbalsta izstrādāto Eiropas aizsardzības programmu un tās mērķus – uzlabot Savienības aizsardzības rūpniecības spējas, kiberaizsardzību, konkurētspēju, inovāciju, aizsardzības pētniecības rezultātu labāku izmantošanu, sekmēt sadarbību starp uzņēmumiem aizsardzības izstrādājumu un tehnoloģiju izstrādē, izmantot dalībvalstu sadarbības ilgtermiņa projektus. Apsveicama ir iniciatīva izveidot Eiropas Aizsardzības fondu (turpmāk "EAF"), kas ietver gan Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu, gan sagatavošanas darbības aizsardzības pētniecībai;
2. uzskata, ka katras valsts un ES kopumā drošības pamatā ir divi galvenie balsti – ekonomiskais potenciāls un vienota, saliedēta sabiedrība. Vienas dalībvalsts drošība ir kļuvusi par visas ES drošību. ES ir jāpalielina sava loma drošības jomā, tai ir jāklūst par ietekmīgu globālo spēlētāju miera stiprināšanā;

Subsidiaritātes un proporcionalitātes principa ievērošana

3. atzīst LESD 173. pantu par piemērotu programmas juridisko pamatu, jo tas ir saistīts ar rūpniecības konkurētspēju;
4. uzsver, ka Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmas īstenošanu pārvaldīs Eiropas Aizsardzības aģentūra, kas darbojas kā regulatīva aģentūra, būdama atbildīga vienīgi Padomei. Turklāt tik nozīmīgu budžeta piešķirumu pārvaldīšana regulatīvai aģentūrai nav ierasta prakse. Tāpēc RK aicina Eiropas Komisiju Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmas īstenošanā nodrošināt vislielāko pārredzamību, vadoties pēc to izpildaģentūru darbības parauga, kuras ir atbildīgas Eiropas Parlamentam;
5. aicina Komisiju izmantot visu ES dalībvalstu potenciālu, nevis koncentrēt atbalstu atsevišķās teritorijās, un atcerēties, ka reģionālā attīstība ir arī ES dalībvalstu iekšējā drošība un to attīstības mērķis;
6. aicina pievērst uzmanību ES ārējās robežas reģionu drošības un aizsardzības spēju pilnveidošanai;

Koncentrēties uz ES pievienoto vērtību

7. uzsver, ka ES spēj panākt mieru, brīvību, vienlīdzību un stabilitāti, sadarbojoties ar nacionālo valstu valdībām, kur jautājums par Eiropas pievienoto vērtību ir dienas kārtībā, un apņēmībai sasniegt šo mērķi jābūt arī Eiropas Aizsardzības fonda rīcības plānā;
8. atbalsta Eiropas Komisijas iniciatīvu izmantot visas savas pilnvaras, lai stiprinātu ES dalībvalstu aizsardzības spējas un stimulētu valstu sadarbību, kas nodrošinātu dziļāku integrāciju un skaidrāk iezīmētu atbalsta virzienus valstu aizsardzības spēju plānošanā un konkurētspējīgu integrēto piegādes ķēžu veidošanā;
9. uzsver nepieciešamību pievērst uzmanību faktam, ka konkurētspējīgu integrēto piegādes ķēžu veidošana ES teritorijā ir atkarīga no dalībvalstu politiskās gatavības iesaistīties. Eiropas Aizsardzības fondam vajadzētu veicināt un stimulēt kopīgus sadarbības pasākumus dalībvalstu starpā aizsardzības produktu un tehnoloģiju jomā;

10. vēlas uzsvērt, ka aktīvi jāstrādā pie lielākas ES stratēģiskās autonomijas un jākāpina tās aizsardzības spējas. Jāatbalsta Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēja un ļoti rūpīgi jāvērtē, vai pieteikuma iesniedzēji tiešām ir reāli ES saņēmēji. Gan galvenajiem līgumslēdzējiem, gan apakšuzņēmējiem jābūt reģistrētiem Eiropas Savienībā un vismaz par 50 % jāpieder ES dalībvalstīm vai fiziskām vai juridiskām personām un jāatrodas Eiropas kapitāla faktiskā kontrolē. Šo uzņēmumu vadībai un faktiskajai kontrolei pār tiem ir jāatrodas Eiropas Savienībā. Eiropas Komisijai arī jāgādā, ka nevienai trešajai valstij nepieder faktiskā kontrole pār kādu no konsorciā iesaistītām organizācijām;

11. uzsver, ka Eiropas Aizsardzības fonds neaizstās dalībvalstu pasākumus, bet gan tos papildinās ar pārrobežu projektiem, kurus viena dalībvalsts nevar finansēt. Eiropas Aizsardzības fonds koordinācijā ar dalībvalstu, NATO un citiem starptautiskiem ieguldījumiem būs kā papildinājums dalībvalstu rīcībai un piešķirs skaidru ES pievienoto vērtību aizsardzības politikai Eiropā;

Mazo un vidējo uzņēmumu integrācija Eiropas aizsardzības piegādes ķēdēs

12. atzinīgi novērtē to, ka Eiropas Aizsardzības fonda pamatā ir “pilna dzīves cikla” pieeja un tiks atbalstīta aizsardzības produktu/tehnoloģiju pētniecība un izstrāde, kas ir EAF divi atzari;

13. īpaši iesaka, vērtējot projekta pieteikumus, piešķirt papildu punktus tādiem konsorciājiem, kas apvieno lielāku MVU skaitu;

14. vēlas pievērst uzmanību tam, ka Eiropas Aizsardzības fonda divu atzaru attīstībai svarīgs priekšnoteikums ir spēju plānošanas efektīvs mehānisms, nosakot prioritātes pētniecības un spēju jomā, kā arī cieši koordinējot abas sadaļas;

15. uzskata, ka ES papildu finansējumam jāatbalsta ES aizsardzības industrija savā teritorijā, un atbalsta saņēmēju definīciju, ko savā ziņojumā ir formulējusi EK;

16. aicina dalībvalstis aktīvi iesaistīties abu fonda daļu pārvaldībā, definēt savas vajadzības un prioritātes;

17. atzinīgi vērtē EK plānu efektīvāk izmantot civilās tehnoloģijas pielietojumu militārajā jomā. Uzskata ka ieguldījumi šajās tehnoloģijās ir lieliska iespēja stimulēt ES ekonomikas izaugsmi un radīt augsti kvalificētas darbvietas, jo šajā jomā ir iesaistītas daudzas nozares: elektronika, aviācija, robotika, superskaitļošana, kosmoss, tekstilizstrādājumi, būvniecība, telekomunikācijas, novērošana, enerģētika, navigācija, u. c.;

18. mudina ņemt vērā faktu, ka uzņēmumi, kas nodarbojas ar šīm novatoriskajām tehnoloģijām, galvenokārt ir jaunuzņēmumi un MVU, kuri, saņemdami pienācīgu atbalstu, varētu nodrošināt būtisku tehnoloģisko progresu ES aizsardzības nozarē. Svarīgi un pozitīvi ir vērtējams fakts par EK lēmumu sniegt mērķtiecīgu atbalstu mazajiem un vidējiem šīs nozares uzņēmumiem;

19. aicina uzlabot koordināciju starp attiecīgajiem dienestiem, lai informētu ieinteresētās personas un veicinātu jaunu divējāda lietojuma produktu un tehnoloģiju izstrādi. Šis lielais potenciāls Eiropas Savienībai ir jāizmanto izaugsmes un konkurētspējas palielināšanai;

20. atbalsta Eiropas Komisijas nostāju par atvieglotu MVU iesaistīšanu pārrobežu projektos, ko plānots finansiāli atbalstīt no Eiropas Aizsardzības fonda līdzekļiem. Svarīgi apzināties, lai MVU integrācija ES aizsardzības jomas piegādes ķēdēs kalpotu mērķim – ES drošībai un aizsardzībai, konkurētspējai un stratēģiskajai autonomijai. Eiropas Aizsardzības fondam būtu jāveido tāda stimulu programma, kas stimulētu šo mērķu sasniegšanu;

21. uzskata, ka Eiropas Komisijai jāmobilizē visi pieejamie instrumenti, lai visā ES teritorijā MVU nodrošinātu taisnīgu piekļuvi EAF atbalstam. Inovāciju jomā sasniegumi nav mērāmi īsā laikā, un tiem ir nepieciešamas nopietnas iestrādes. Tieši plānveidīgas un visos līmeņos koordinētas investīciju politikas ieviešana dodu stimulu ES vadošiem uzņēmumiem tehnoloģisko inovāciju jomā kļūt par stratēģisko investoru MVU;

22. ierosina un aicina Komisiju atbalstīt sekojošus veidus, kā palielināt MVU līdzdalību aizsardzības projektos:

- sadarbības projektu finansējuma piešķiršanas kritērijos pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) laikā jāiekļauj noteikums par vismaz divām dalībvalstīm un trijiem uzņēmumiem. Svarīgi, lai piedāvātie projekti tiešām būtu pārrobežu projekti un varētu mazināt ES aizsardzības tirgus sadrumstalotību. Piešķiršanas kritērijos jāparedz papildu punkti tādām konsorcijam, kurā iesaistīti vairāki uzņēmumi un dalībvalstis,
- konsorcijam, kurā piedalās lielāks MVU skaits, būtu dodama priekšroka salīdzinājumā ar līdzīgiem priekšlikumiem, kuros iesaistīts mazāks MVU skaits,
- aicina – ciktāl iespējams – noteikt, ka vismaz vienam pētniecības un izstrādes tematam jābūt saistītam ar MVU, kā tas jau paredzēts publicējamās pētniecības jomas uzaicinājumos,
- aicina veidot stabilu komunikācijas sistēmu, kas koordinētu kopīgos informācijas pasākumus, kurus veic attiecīgie EK dienesti, kur viens no galvenajiem šādas sistēmas sasniegumiem būtu vienots informācijas centrs, kas sniegtu ziņas par visām finansējuma iespējām, tostarp visām attiecīgajām ES programmām, kuras pieejamas gan aizsardzības, gan divējāda lietojuma jomā. Svarīgi, lai šajā komunikācijas sistēmā tiktu publiskoti labās prakses piemēri,
- atzinīgi novērtē EK lēmumu atvēlēt MVU daļu no Eiropas Aizsardzības fonda budžeta, paredzot to tādiem projektiem, kuros ir MVU pārrobežu līdzdalība. Atbalsta piedāvāto 20 % apjomu no budžeta, kas būtu atvēlēts šiem projektiem;

Finansējums

23. aicina ņemt vērā to, ka EIB grupa ir svarīgs partneris ieguldījumiem divējāda lietojuma tehnoloģijās, kur MVU pilda nozīmīgu lomu jomās, kas skar militāro iekārtu/tehnoloģiju civilo pielietojumu, kibernetiķi, vakcīnas un bioaizsardzību, telekomunikācijas un informācijas infrastruktūru;

24. uzsver, ka, ņemot vērā aizsardzības nozares īpašās iezīmes, ne visi banku pakalpojumu instrumenti ir piemēroti MVU atbalstīšanai. RK izsaka atzinību EIB proaktīvajai nostājai – izmantot citus instrumentus, piemēram, aizdevumus, garantijas un pašu kapitālu;

25. uzskata, ka Eiropas Aizsardzības fonda pieņemšana nedrīkst būt par aizbildinājumu, lai samazinātu vai jebkādā veidā ietekmētu kohēzijas politikai piešķirtos līdzekļus, kam arī turpmāk jāpaliek kā Eiropas Savienības galvenajam publisko ieguldījumu instrumentam ar mērķi uzlabot Eiropas integrāciju, izmantojot sociālo, ekonomisko un teritoriālo kohēziju.

Briselē, 2018. gada 23. martā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Karl-Heinz LAMBERTZ